

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2967/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.45.141/2023/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] A Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda által képviselt indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó a Kúria Kfv.III.45.141/2023/6. számú ítélete ellen – a Fővárosi Törvényszék 49.K.704.581/2022/26. számú ítéletére, valamint Budapest Főváros Kormányhivatala BP/L155/878-32/2020. számú határozatára, és Budapest Főváros Kormányhivatala VIII. Kerületi Hivatala BP-08/L100/17652-9/2017. számú határozatára is kiterjedően – terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2024. július 15-én, a Fővárosi Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma útján az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott bírói döntéseket és közigazgatási határozatokat az Alaptörvény B) cikkével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XIX. cikk (4) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszból és az ügyben hozott bírói döntésekből megállapítható, hogy az alapügy (nyugdíjbiztosítási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálatával kapcsolatos közigazgatási jogvita) tárgya egy szolgálati idő elismerése miatti jogvita volt.
- [4] A bíróság által megállapított tényállás szerint Budapest Főváros Kormányhivatala VIII. Kerületi Hivatala (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) hivatalból adategyeztetési eljárást indított az indítványozó ügyében, a nyugdíjbiztosítási hatóság nyilvántartásában szereplő adatok részére történt megküldésével. Az elsőfokú hatóság a BP-08/L100/17652-9/2017. számú, 2019. március 18-én kelt határozatában

az 1981. október 1. és 2017. december 31. közötti időszakra vonatkozóan, a határozat részét képező kimutatásban szereplő biztosítási jogviszonyokra vonatkozó adatok elismeréséről és a hatósági nyilvántartásba történő bejegyzéséről rendelkezett. Ezen időszakban – a határozat megállapításai szerint – az indítványozó 35 évi 61 nap figyelembe vehető szolgálati idővel rendelkezett. A határozat mellékletét képező kimutatást az indítványozó hiányosnak és tévesnek tartotta, ezért fellebbezést terjesztett elő ellene; kérve bejegyezni a nyilvántartásba a felsőfokú tanulmányai időszakát, a hivatásos jogviszonyával kapcsolatos időszakot, az 1991. október 1. és 1991. október 31. közötti időszakot, valamint a munkáltatója nevének a javítását.

[5] A fellebbezés alapján eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: másodfokú hatóság) a 2022. február 24-én kelt, BP/L155/878-32/2020. számú határozatával (a továbbiakban: Alaphatározat) az elsőfokú hatóság határozatát megváltoztatta, és az indítványozó felsőfokú tanulmányaira tekintettel a hatósági nyilvántartásba további szolgálati idő bejegyzéséről rendelkezett. Megállapította, hogy az indítványozó 1976. szeptember 1. és 2017. december 31. között összesen 37 év 296 nap figyelembe vehető szolgálati idővel rendelkezik, amelyből 33 év 114 nap a nők kedvezményes öregségi nyugdíjára jogosító idő, 30 év 121 nap a keresőtevékenységgel járó, vagy azzal egy tekintet alá eső jogviszonnyal szerzett szolgálati idő, és 8 év 2 nap a korkedvezményre jogosító idő. A másodfokú hatóság már elismerte szolgálati időként az indítványozó egyetemi nappali tagozatos hallgatói jogviszonyát; ugyanakkor – a Budapesti Ügyvédi Kamara egy téves tartalmú, később javított igazolása alapján – törölte a hatósági nyilvántartásból az 1992. március 1-től 1996. október 31-ig terjedő időszakot és az 1991. november 1-től 1992. február 28-ig tartó időszakot, az 1991. október 1. és 1991. október 31. közötti időszak bejegyzését pedig elutasította. Ezen időszak alatt az indítványozó egy budapesti ügyvédi iroda tagja (nem foglalkoztatott) volt, de a döntés indokolása szerint „a munkáltató adatot nem szolgáltatott”. A másodfokú hatóság a döntését a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.), a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tny. R.), a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény (a továbbiakban: T.) és a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 89/1990. (V. 1.) MT rendelet (a továbbiakban: R.) rendelkezéseire alapította.

[6] A másodfokú határozat ellen az indítványozó keresetet terjesztett elő, amelyben keresőtevékenységként kérte elismerni az 1981. október 1. és 1983. november 25. közötti időszakot, sérelmezte az 1991. november 1. és 1992. február 28. közötti, valamint az 1992. március 1. és 1996. december 31. közötti időszakok bejegyzésének elmaradását, valamint tisztázni kívánta az 1997. és 1998. évi gyermekgondozási időszakot, 1981. és 1987. évre jövedelem bejegyzését, valamint a foglalkoztatója nevének kijavítását kérte. A keresetlevél alapján a másodfokú hatóság hivatalból

eljárást indított – a Fővárosi Törvényszék ezért az eljárást felfüggesztette –, és a 2022. május 19-én kelt, BP/L155/878-34/2020. számú határozatával (a továbbiakban: Mód. hat. 1.) az Alaphatározatot megváltoztatta. Mivel azonban a Mód. hat. 1. sem tett eleget teljeskörűen az indítványozó kérelmeinek, ezért az indítványozó a keresetét e határozatra is kiterjesztette, és továbbra is sérelmezte, hogy az 1992. március 1. és 1997. március 1. közötti időszakot érintően nem vizsgálta a másodfokú hatóság az Alaphatározat megállapításait. Az indítványozó részletezte, hogy ezen időszak alatt az ügyvédi tevékenységet milyen tevékenységi formákban végezte, hangsúlyozva, hogy erre nem munkaviszony keretében került sor.

- [7] A másodfokú hatóság ekkor ismételten felülvizsgálatot rendelt el – amelyre tekintettel a bíróság ismét felfüggesztette az eljárást –, és meghozta a 2022. december 19-én kelt, BP/L155/878-42/2020. számú határozatát (a továbbiakban: Mód. hat. 2.). Ebben – egyebek mellett – az 1992. március 1. és 1997. március 31. közötti időszakot illetően rögzítette, hogy az indítványozót a társadalombiztosítási igazolványba az ügyvédi iroda bejegyezte, de ezen időszakra (az irattár tájékoztatása szerint) adatszolgáltatási kötelezettségét nem teljesítette.
- [8] A másodfokú hatóság – a Fővárosi Törvényszék ítélete indokolásában, valamint a Kúria ítélete indokolásában foglaltak szerint – még egy alkalommal, 2022. március 3-án módosította a Mód. hat. 2. mellékletét képező táblázatot. Az indítványozó a pontosított keresetében – egyebek mellett – kérte a bíróságtól a többször módosított Alaphatározat és az annak részét képező kimutatás megváltoztatását úgy, hogy az 1992. március 1. és 1996. december 31. közötti időszakot ismerje el szolgálati időnek, és az ennek alapját képező szolgálati jogviszonyokat a nyugdíjbiztosítási hatósági nyilvántartásba jegyezze be. (Másodlagosan az Alaphatározat megsemmisítését is kérte.)
- [9] 2.1. A Fővárosi Törvényszék 2023. október 17-én kelt, 49.K.704.581/2023/26. számú ítélete a keresetet alaptalannak találta és elutasította.
- [10] Az ítélet indokolásában a bíróság rögzítette, hogy abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú hatóság megfelelő módon lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen, a jogszabályok helyes értelmezésével jutott-e arra a következtetésre, hogy az indítványozó szolgálati ideje meghatározásánál figyelmen kívül hagyja az 1992. március 1. és 1992. (helyesen: 1996.) december 31. közötti időszakból a betegszabadságon, táppénzen, GYES-en, majd GYED-en töltött időszakon kívüli időszakot. A Tny. 37. § (4) bekezdése, 43. § (1)-(3) bekezdései, a Tny. R. 29. § (1) bekezdése, a T. 10. § (2) bekezdése, 103/E. §-a, 105/A. §-a, az R. 318. § (1) bekezdése, 442. § (1)-(2) bekezdései, 436. § (1) bekezdése, 445. §-a, IV. melléklet II. pontja, valamint a BH2011.318. számú döntés és a Kúria Kfv.X.37.678/2019/7. számú ítélete alapján megállapítható volt, hogy az indítványozóra – mint ügyvédi iroda tagjára – a társas vállalkozókra vonatkozó szabályokat kellett megfelelően alkalmazni. A bejelentés és a járulékbevallás nem szinonim fogalmak, a járulékbevallás

végrehajtható közigazgatási okirat, a közigazgatási határozattal azonos joghatályú, megléte ezért a szolgálati idő és a nyugellátás összege számításakor elengedhetetlen. A társadalombiztosítási szervhez teljesített befizetések jogcíme bevallás és járulék előírás hiányában nem azonosítható, a bevallási és járulékfizetési kötelezettség teljesítése tanúbizonyítással nem támasztható alá.

- [11] A bíróság megállapította, hogy a szolgálati idő igazolásához a hatóság nyilvántartásában nem álltak rendelkezésre adatok, és ennek igazolása kizárólag a Tny. 43. § (2) bekezdésében foglalt módokon volt lehetséges, a (3) bekezdés szerinti, kereseti, jövedelmi adatok igazolására vonatkozó rendelkezés alkalmazására nincs lehetőség. Ezért a vitatott időszak szolgálati időként történő elismerése „a) a foglalkoztató által kiállított egykorú eredeti okirattal (igazolással) vagy hiteles másolatával, vagy b) a foglalkoztató eredeti nyilvántartásai alapján kiállított igazolással, vagy c) egyéb hitelt érdemlő módon” volt lehetőség [Tny. 43. § (2) bekezdés]. Az indítványozónak – általa is elismert módon – közvetett bizonyítékok álltak csak a rendelkezésére, de ő azokat alkalmasnak tartotta a szolgálati idő igazolására. A bíróság ugyanakkor az indítványozó által előadottakat és az okirati bizonyítékokat a járulékok bevallása és bejelentése megtörténtének igazolására nem találta alkalmasnak, ennek hiányában pedig a befizetések igazoltsága esetén sincs lehetőség szolgálati idő megállapítására. A befizetések jogcím nélkülinek minősülnek a további kötelezettségek teljesítésének igazolatlansága miatt. Könyvelési okiratok alkalmasak lehetnek volna a jogszerzéshez szükséges feltételek igazolására, de az indítványozó nyilatkozata szerint a könyvelést végző időközben bekövetkezett halála miatt ezek beszerzésére nem volt lehetőség.
- [12] Az indítványozó által előadottak és a becsatolt okiratok alapján a bíróság az alábbi okokból nem látott lehetőséget szolgálati idő elismerésére. Az indítványozó csatolt egy – több alkalommal is javításra szoruló – igazolást a Budapesti Ügyvédi Kamarától, de az csak a kamarai tagság, és nem a társadalombiztosítási járulékfizetés igazolására alkalmas. Adóhatóságtól származó okiratok sem alkalmasak a vitatott időszak alatti társadalombiztosítási járulékfizetés igazolására, mert az akkor hatályos, az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény 3. § (3) bekezdés c) pontja csak 1998. január 1-jétől kezdődően rendelkezett úgy, hogy a társadalombiztosítás ellátásaira az adóra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, a 3. § (1) bekezdés a) pontja pedig csak 1999. január 1-jétől terjesztette ki az adó fogalmát a járulékra. Nincs annak jogalapja, hogy az adóhatóság a sérelmezett időszakra nézve nem a feladatkörébe tartozó, nem a hatáskörét érintő, releváns adatokkal rendelkezzen, így az adófizetést igazoló elszámolás nem alkalmas a nyugdíjjárulék, majd pedig a nyugdíjalap megállapítására. Az indítványozó által a betegszabadság, táppénz, TGYÁS és GYED biztosított jogviszonyon alapuló kifizetése körében előadottak a szolgálati idő igazolása körében mindössze valószínűsítik, hogy az indítványozó fizetett járulékot, de ezek alapján ítéleti bizonyossággal szolgálati idő nem állapítható meg, mert egyrészt nem pótolják

az annak elismeréséhez előírt bejelentést és bevallást, másrészt pedig nem alkalmasak annak igazolására, hogy a vitatott időszakon belül pontosan mely napok figyelembevételével került sor a megállapításukra. Az 1995. január 16. és 1996. december 31. közötti időszak pedig szolgálati időként így is elismerésre került, ezért társadalombiztosítási jogszerzés szempontjából ezen időszakot illetően az indítványozót joghátrány nem érte. Az indítványozó által megjelölt tanúk meghallgatását a bíróság nem tartotta szükségesnek, mert az indítványozó olyan tény tekintetében kívánta foganatosítani a meghallgatásukat, amelyeknek a perben nem volt relevanciája. Az ügyvédi iroda végelszámolása kapcsán az indítványozó által előadottak sem igazolják a vitatott időszakra a jogszabály által előírt hármasképlet teljesülését. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy 2010-ben az ügyvédi irodájában gázrobbanás történt, amely miatt számos irat sérült vagy megsemmisült. A társadalombiztosítási jogszabályok azonban méltányosság alkalmazását nem teszik lehetővé, így e körülmény indítványozó javára értékelésére nem volt lehetőség. Ráadásul az akkor hatályos jogszabályok alapján a szolgálati idő elismeréséhez szükséges iratokat a gázrobbanás időpontjában már be kellett volna szolgáltatni a társadalombiztosítási szerv részére. Az indítványozó hivatkozott továbbá a másodfokú hatóságnál történt csőtörés, illetve beázás miatti iratmegsemmisülésre is, mint köztudomású tényre. A bíróság ezt sem találta alaposnak, mert az indítványozó nem jelölte meg, hogy pontosan mely iratok eltűnése kapcsán hivatkozik e körülményre. Az indítványozó több eseti döntést is megjelölt, amelyekre szerinte a másodfokú hatóság nem volt figyelemmel; a bíróság szerint azonban ezeket nem lehet a jelen ügyben alkalmazni, mert lényeges szempontok vonatkozásában eltérő a tényállásuk.

- [13] Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy a másodfokú hatóság a megelőző eljárás során a bizonyítást elrendelte, az indítványozó által csatolt okiratokat megvizsgálta, a volt foglalkoztatóktól és az adóhatóságtól adatokat szerzett be, helyszíni ellenőrzést folytatott le, és határozatában részletesen megindokolta az indítványozó szolgálati idejének megállapítását, és a kifogásai elutasítását. Ezért a támadott határozat az indítványozó által hivatkozott okból nem jogszabálysértő, erre tekintettel a bíróság az alaptalan keresetet elutasította.
- [14] 2.2. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amely alapján eljárva a Kúria a 2024. május 15-én kelt, Kfv.III.45.141/2023/6. számú ítéletével a törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta.
- [15] A Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése, 100. § (2) bekezdése és 108. § (1) bekezdése alapján utalt rá, hogy az indítványozó ugyan felsorolt számos sérülni vélt jogszabályt, de az indokolás kifogásolt hiányosságát, a releváns időszak téves megjelölését, az iratellenességet, a jóhiszemű eljárás sérelmét nem kapcsolta konkrét jogszabálysértéshez, így ezeket a Kúria nem vizsgálhatta. A felülvizsgálati kérelem már csak az 1992. március 1. és 1996. december 31. közötti időszak szolgálati időként történő elismerésére irányult.

Egyebek mellett a Kúria rámutatott, hogy a T. 1997. december 31-én hatályos rendelkezései alkalmazásával kellett arról dönten, hogy az indítványozó által a vitatott időszakban ügyvédi iroda tagjaként eltöltött ideje szolgálati időnek minősül-e. A T. 10. § (2) bekezdés e) pontja akkor hatályos rendelkezése a biztosítottak körébe tartozónak tekintette az ügyvédi iroda tagját. Ez azonban önmagában nem elegendő a szolgálati idő megállapításához, mert a T. 54. §-a és az R. 126. § (1) bekezdése alapján ehhez feltétel az is, hogy erre az időre az előírt mértékű járulékot megfizessék. Az ügyvédi iroda tagjaként eltöltött biztosított időtartam szolgálati időként történő elismerésének tehát egyik, de nem kizárólagos feltétele a nyugdíjbiztosítási járulék megfizetése. A Tny. 37. § (3) bekezdése szerinti, nyugdíjjárulék levonásáról szóló vélelem csak az 1997. december 31. utáni szolgálati idők tekintetében alkalmazható, ilyen szabályt a T. és az R. korábban nem tartalmazott.

- [16] Mivel a társadalombiztosítási szervek nyilvántartása a vizsgált időszakra – a különböző, anyasághoz kapcsolódó ellátásokat stb. kivéve – nem igazolt szolgálati időt, ennek bizonyítása a Tny. 43. § (2) bekezdése alapján az indítványozó lehetősége és kötelezettsége volt. A szolgálati idő bizonyítására vonatkozó szabályokat a Tny. 43. § (2) bekezdése, a jövedelmi és kereseti adatokra vonatkozó bizonyítási szabályt pedig a 43. § (3) bekezdése tartalmazza. Az indítványozó azt tudta bizonyítani, hogy a perbeli időben az ügyvédi irodákban biztosított volt. Ahhoz azonban, hogy ezek az időszakok szolgálati időnek minősüljenek, azt is bizonyítania kellett volna, hogy a járulékbejelentési, -bevallási és -befizetési kötelezettségénekösszegszerűségében és a saját személyére vonatkozóan eleget tett.
- [17] Az indítványozó hivatkozott rá, hogy a 2010. január 8-án bekövetkezett gázrobbanásban az ügyvédi iroda releváns iratai megsemmisültek, ezért csak „közvetett” bizonyítékokat tudott csatolni. Dönteni kellett ezért abban a kérdésben, hogy a *vis maior*-nak számító eseményt kinek a terhére kell értékelni. A Kúria a Kp. indítványozó által hivatkozott 79. § (1) bekezdése alkalmazására – amely szerint a közigazgatási szerv a tényállás valóságának bizonyítására kötelezhető, ha a fél a hivatalból indult megelőző eljárásban megállapított tényállás megalapozatlanságát, hiányosságát vagy iratellenességét valószínűsíti – nem látott lehetőséget. Ehhez ugyanis az indítványozónak valószínűsítania kellett volna, hogy az ügyvédi iroda (mint társas vállalkozás) a járulékfizetési kötelezettségének eleget tett, mégpedig konkrétan az ő személyére szabottan, összegszerűen is megállapítható módon. A jelen perben becsatolt bizonyítékokat azonban a Kúria nem találta olyanoknak, amelyek legalább valószínűsíténék, hogy az ügyvédi iroda az indítványozó személyére szabott járulékfizetési kötelezettségének eleget tett. A Kúria az indítványozó által becsatolt bizonyítékokat egyesével számba vette, és megállapította róluk, hogy nem alkalmasak a járulékfizetési, járulékbevallási vagy bejelentési kötelezettségnek még csak a valószínűsítésére sem. A Kúria szerint az indítványozó „nem tudta valószínűsíteni,

hogy a személyére vonatkoztatható bejelentés alapján rá nézve mikor, pontosan milyen összegű járulékbefizetés történt, és ennek alátámasztására a felajánlott bizonyítás (tanúk meghallgatása, NAV, OTP stb. megkeresése) sem lett volna alkalmas, ezért a bíróság a Kp. 79. § (1) bekezdését nem alkalmazhatta.” {Kúriai ítélet, indokolás [62].} Ebből következően az indítványozó terhén volt értékelendő a bizonyítatlanság, még akkor is, ha bizonyítási kötelezettségének az ügyvédi iroda irattárának megsemmisülése miatt nem tudott eleget tenni. Bizonyítási szükséghelyzetet a gázrobbanás ténye nem idézett elő, mert a másodfokú hatóságtól nem volt elvárható az indítványozó által állított tények fenn nem állásának a bizonyítása. Nem találta megalapozottnak a Kúria az indítványozó azon hivatkozásait sem, hogy a bíróság megsértette volna a Kúria megjelölt eseti döntéseit, vagy eltért volna azoktól.

- [18] A döntés elvi tartalmaként a Kúria azt mondta ki, hogy az ügyvédi iroda tagjaként biztosítottak minősülő indítványozó esetében szolgálati időként nem ismerhető el az az időtartam, amelyre sem a személyét érintő járulékfizetés megtörténte, sem a járulékbevallási kötelezettség teljesítése nem bizonyított.
- [19] 3. Az indítványozó a Kúria a Kfv.III.45.141/2023/6. számú ítéletével, a Fővárosi Törvényszék 49.K.704.581/2022/26. számú ítéletével, a másodfokú hatóság által hozott Alaphatározattal és az elsőfokú hatóság által hozott BP-08/L100/17652-9/2017. számú határozattal szemben az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő 2024. július 15-én, a Fővárosi Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény B) cikkével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XIX. cikk (4) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [20] Az alkotmányjogi panasz összefoglalta a tényállást és a pertörténetet, és tartalmazza az indítványozó nyilatkozatát a jogorvoslati lehetőségek kimerítéséről, a benyújtási határidő megtartásáról, valamint az indítványozó – mint felperes – érintettségéről.
- [21] 3.1. Az alkotmányjogi panasz részletesen ismertette az Alkotmánybíróság gyakorlatát a korábbi AB határozatokban foglalt jogelvek figyelembe vehetőségéről, az Alaptörvény 28. cikke bírói gyakorlatban való érvényesülésének fontosságáról, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogról és annak részjogosítványairól – kitérve az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) releváns döntéseire is –, valamint a *contra constitutionem* jogalkalmazás tilalmáról.
- [22] Ezt követően a támadott bírói döntésekben említett *vis maior*-nak az ő terhére történő értékelését állította olyan szintű jogértelmezési anomáliának, amely felér az alaptörvény-ellenesség szintjére, és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi. Az indítványozó szerint ugyanis bizonyítási szükséghelyzet állt

fenn, a bizonyítatlanságot pedig az ügyféllel hierarchikus viszonyban álló hatóság terhére kellett volna értékelni.

- [23] Az alkotmányjogi panasz szerint a bíróság azáltal, hogy a másodfokú hatóság „mindenfajta alátámasztást nélkülöző” állítását fogadta el arról, hogy nála a releváns iratok nem fellelhetők, a fegyverek egyenlőségének követelményét is megsértette.
- [24] A támadott bírói döntés indokolását is hiányosnak tartotta az indítványozó, mert abból nem derül ki, miért rekesztette ki a bizonyításból a bíróság az általa csatolt közvetett bizonyítékokat.
- [25] 3.2. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes hatósági eljáráshoz való jog kapcsán az indítvány ismertette az Alkotmánybíróság számos korábbi döntését, és arra hivatkozott, hogy az, hogy a hatóság az adategyeztetési eljárásban kétszer is kénytelen volt kijavítani a saját határozatát, sérti ezt a jogot. Kifogásolta továbbá, hogy a másodfokú hatóság a Mód. hat. 2.-vel egyidejűleg „nem csatolta be az akkor már rendelkezésre álló iratokat” (regisztrációs lapot, tájékoztatást, jegyzőkönyvet, kiskartont stb.). Sérelmezte azt is, hogy a másodfokú hatóság nem volt tisztában azzal, hogy 1992. március 1-jétől 1994-ig havonta az indítványozót foglalkoztató ügyvédi iroda bankszámlájáról milyen utalások érkeztek a Fővárosi és Pest Megyei Egészségbiztosítási Pénztár számlaszámára. A hatóság inkompetenciájának tartja az indítványozó, hogy a másodfokú hatóság vele kapcsolatban nem rendelkezik iratokkal. Az információk, adatok elvesztése, a késedelmes iratcsatolás, a másodfokú hatóságnak felróható bizonyítatlanság indítványozóra terhelése, majd ennek a bíróság általi konzerválása – a panaszban foglaltak szerint – megvalósította a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét.
- [26] 3.3. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése által garantált tulajdonhoz való jogot illetően is ismertette az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság és az EJEK lényegesebb döntéseit, majd rámutatott arra, hogy a vitatott idő beszámításának elmaradása pénzbeli csökkenést eredményezett az indítványozó nyugdíjának összegében. Ez pedig beavatkozást jelent a tulajdonhoz való jogába, amely beavatkozás ugyanakkor nem igazolható az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti alapjogi teszt alapján. Az indítványozó itt is megismételte azon állítását, hogy ő igazoltan mindent megfizetett a szolgálati ideje alatt, aktív keresőként kivette a részét a nyugdíjrendszer fenntartásából, az állam viszont ezért cserébe nem teljesítette azt a kötelezettségét, hogy a neki járó nyugdíjat teljes egészében megfizesse.
- [27] 3.4. Az Alaptörvény XIX. cikk (4) bekezdése rendelkezik az egységes állami nyugdíjrendszerről. E rendelkezés alapján a törvényi feltételeknek eleget tevő személy – az indítvány szerint – alapjogi jogosultságként igényt tarthat a nyugdíjrendszerből neki járó ellátásra, még ha ennek mértéke függ is az állam mindenkori teljesítőképességétől.

- [28] Az indítványozó szerint az R. 170. § (1) és (4) bekezdései alapján szolgálati időként kell figyelembe venni az ügyvédi iroda tagjaként eltöltött időnek azt a tartamát, amelyre a járulékot megfizették. Ez szerinte nem jelenti azt, hogy nem lehet figyelembe venni szolgálati időként az érintett időszakot, ha az ügyvédi iroda nem igazolja a bejelentést és a bevallást, miközben a befizetés megtörtént. Ezt a többletfeltételt a Kúria téves jogértelmezése alakította ki visszamenőleges hatállyal, annak ellenére, hogy az 1997. december 31-én hatályos rendelkezések ilyenről nem szóltak.
- [29] 3.5. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság alkotmányos alapértéke, és az abból következő „visszaható hatályú jogalkalmazás” tilalma megsértésére is hivatkozott. Az indítványozó állítása szerint az ügyében olyan jogszabályokat alkalmazott a bíróság, és olyan bírói gyakorlatra hivatkozva, amelyek a visszaható hatály tilalmába ütköznek. Itt ismét az R. 170. § (1) bekezdésére utalt, amelyhez a Kúria többletfeltételt fűzött (a bejelentés és a bevallás megkövetelésével), így valójában jogalkotást valósított meg. A támadott bírói döntés így az indítványozó szerzett jogát vonta el.
- [30] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntení kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26-27. és 29-31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)-f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [31] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [32] 5. Az indítványozó a Kúria Kfv.III.45.141/2023/6. számú ítélete kézbesítéséhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A Fővárosi Törvényszék 49.K.704.581/2023/26. számú jogerős részítelele ellen az indítványozó határidőn belül nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, ezért a jelen eljárásban az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felsorolt sérelmeket csak a Kúria támadott ítéletének keretei között vizsgálhatta. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel az alapeljáráásban felperes volt – fennáll. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott – megjelölve az Alaptörvény B) cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XIX. cikk (4) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését –, továbbá a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [33] 6. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: *a)* a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 27. § (1) bekezdés]; *b)* az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (különösen a bírói döntésben foglalt jogértelmezési anomáliákat, a bizonyítatlanságnak az ő terhére értékelését, a bejelentés és a bevallás többletfeltételként támasztását); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Kúria Kfv.III.45.141/2023/6. számú ítéletét); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk, XIII. cikk (1) bekezdés, XIX. cikk (4) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; *e)* indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntéseket.
- [34] 7. Az Abtv. 29. §-a az indítvány befogadhatóságának tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, és meglétük vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [35] 8. Az indítványozónak a felsorolt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben eredendően – és az indítvány lényegét tekintve – az volt a fő sérelme, hogy az 1992. március 1. és 1996. december 31. közötti időszakot, amikor ő ügyvédi iroda tagja volt, és állítása szerint járulékot is fizetett, nem ismerték el számára igazolt szolgálati időként, mert nem sikerült bizonyítania, hogy a járulékok bevallása és bejelentése is megtörtént, e kötelezettségek igazolatlansága okán pedig az esetleges befizetések jogcím nélkülinek minősültek.
- [36] 8.1. A szolgálati idő igazolásához a hatóságnak nem álltak rendelkezésére adatok, így annak fennálltát a Tny. 43. § (2) bekezdésében foglalt módokon volt lehetőség bizonyítani, azzal, hogy a járulékbevallás (mint közigazgatási okirat) megtörténte és a járulékfizetési kötelezettség teljesítése tanúbizonyítással nem igazolható. A szolgálati idő fennálltát az indítványozó igyekezett a Budapesti Ügyvédi Kamara igazolásával alátámasztani, de az a bíróság szerint mindössze a kamarai tagság, és nem a járulékfizetés bizonyítására volt alkalmas. Adóhatóságtól származó okiratok sem bizonyíthatták a társadalombiztosítási járulékfizetést az érintett időszakra, mert akkor még nem az adóra vonatkozó rendelkezéseket kellett a társadalombiztosítás ellátásaira alkalmazni, így az adóhatóság nem is rendelkezhetett ilyen adatokkal. Az indítványozó által betegszabadságon, táppénzen, valamint TGYÁS és GYED biztosítottként töltött időszak sem pótolja a bejelentést és a bevallási kötelezettség teljesítését, így ítéleti bizonyossággal ezek alapján sem állapítható meg szolgálati idő.

(Az 1995. január 16. és 1996. december 31. közötti időszak szolgálati időként az indítványozó részére elismerésre került.) Ugyancsak nem igazolja az előírt hármas feltételt a bíróság szerint az ügyvédi iroda – amelynek az indítványozó tagja volt – végelszámolással történt megszűnése. Az ügyvédi irodában 2010-ben történt gázrobbanást, amelyben számos irat megsérült vagy megsemmisült, szintén nem lehetett az indítványozó javára értékelni, mert a szükséges iratokat ekkorra már be kellett volna szolgáltatni a társadalombiztosítási szervhez. Az indítványozó a másodfokú hatóságnál történt csőtörés kapcsán is hivatkozott iratok eltűnésére, de nem jelölte meg pontosan, hogy mely iratokra célzott, a hatóságtól pedig nem volt elvárható annak a bizonyítása, hogy milyen iratok nincsenek nála. A Kúria támadott ítélete indokolásának [62] pontja egyértelműen rámutatott, hogy az indítványozó „nem tudta valószínűsíteni, hogy a személyére vonatkoztatható bejelentés alapján rá nézve mikor, pontosan milyen összegű járulékbefizetés történt, és ennek alátámasztására a felajánlott bizonyítás [...] sem lett volna alkalmas”.

- [37] 8.2. Amint az a fent írtakból is kitűnik, a bizonyítás körébe tartozik, hogy mit szükséges igazolni a szolgálati idő igazoltsága megállapításához, ahogy az is, hogy e feltételek meglétét milyen módon, milyen bizonyítási eszközökkel lehet ítéleti bizonyossággal alátámasztani. Ennek kapcsán pedig az Alkotmánybíróság emlékeztet rá, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [...]. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat”. {3169/2024. (V. 10.) AB végzés, Indokolás [33].} Az alkotmányjogi panaszból kiolvashatóan az indítványozó jelen esetben a bizonyítandó tények körét, az elfogadható bizonyítási eszközöket, és a bizonyítás eredményét kifogásolta, és ezek alapján a támadott ítélet következtetéseivel való egyet nem értését, annak tartalmi kritikáját fogalmazta meg. Ez azonban az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem veti fel.
- [38] Emiatt az alkotmányjogi panasznak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XIX. cikk (4) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése (és ezzel összefüggésben a 28. cikke) sérelmére alapított elemei érdemben nem vizsgálhatók.
- [39] 9. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében garantált tulajdonhoz való joga sérelmét is állította arra hivatkozással, hogy a vitatott szolgálati idő

beszámításának elmaradása a nyugdíja összegében pénzbeli csökkenést eredményezett, ez a beavatkozás pedig az I. cikk (3) bekezdésben rögzített alapjogkorlátozási teszt alapján nem igazolható. Az Alkotmánybíróság – hasonló tárgykörben hozott végzésében foglaltakra visszautalva – ezen indítványi elem kapcsán megjegyzi, hogy „több határozata szerint az Alaptörvényben biztosított tulajdonhoz való jog a korábban tulajdonként megszerzett (és így az alkotmányos tulajdonvédelem alatt álló) vagyoni jogi igényeket védi. Ezt erősítette meg a 3048/2013. (II. 28.) AB határozat {Indokolás [39]} is, amely rámutatott, hogy a társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatások esetében továbbra is fennáll az alkotmányos tulajdonvédelem. A jelen esetben az egyik kérdés a bírói eljárásban éppen az volt, hogy az indítványra okot adó ügyben korábban tulajdonként megszerzett vagyoni értékű jogról van-e szó a jogszabályok szerint. Erről a bíróság indokolt döntésével a konkrét esetben állást foglalt [...]. A bírói döntés szerint ezeknek a feltételeknek a fennállását az indítványozó nem bizonyította a konkrét esetben. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a bírói ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, vagy a XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdését illetően.” {3327/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [15].}

[40] Az Alkotmánybíróság ugyanezen okokból a jelen ügyben is azt állapította meg, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelmére alapított indítványi elem érdemben nem vizsgálható.

[41] 10. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)-(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)-(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 29. §-ában foglaltakra, visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján.

Budapest, 2025. május 27.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró